

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان جهاد کشاورزی استان کردستان

مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان سنندج

راهنمای مبارزه با علفهای هرز گندم

تهیه کننده: محمد ابراهیم احمدی نیا

علف هرز چیست؟

به گیاهی که به طور ناخوانده در داخل یک محصول زراعی سبز شود علف هرز گفته می شود. خسارت علف های هرز از آفات و بیماری های گیاهی بیشتر می باشد به طوری که در برخی مناطق معتدله میزان خسارت بین ۱۵-۱۰ درصد کل محصول برآورد شده است

علف های هرز بر کمیت و کیفیت گندم می گذارد، لذا انتخاب بهترین شیوه مدیریت علف های هرز از اهمیت بسیار

انواع علف های هرز

۱- علف های هرز پهن برگ (دو لپه ای ها): برگ آنها پهن و گسترده بوده و رگبرگ ها بصورت منشعب می باشند. ریشه های اصلی و ریشه های فرعی در دو لپه ای ها از یکدیگر جدا می باشند مانند: چسبک، بابونه، ترشک، گندمک، جغجغک، سلمه تره، تلخه، کنگرو وحشی، شنگ، فرفیون، خاکشیر، ازمک

شکل ۱. علف هرز فرفیون

۲- علف های هرز باریک برگ (تک لپه ای ها): برگ های آن باریک بوده و رگبرگ ها به صورت موازی می باشند. گیاهان خودرو در خانواده غلات که به گراس ها شهرت دارند از مهم ترین علف های هرز باریک برگ گندم در ایران به شمار می روند مانند: یولاف وحشی، دم روباهی، جو دره، چچم، نی، چاودار وحشی، قیاق، خونی واش، ...

شکل ۲. علف هرز یولاف وحشی

مبارزه با علف های هرز گندم

با توجه به اهمیت گندم و نقش اساسی آن در تغذیه مردم، مبارزه به موقع و اصولی با علفهای هرز گندم از اهمیت و ویژگی خاصی برخوردار است. روشهای اساسی مبارزه با علفهای هرز گندم مشتمل بر چهار نوع زیر می باشد که هر کدام به اختصار شرح داده خواهد شد: ۱- پیشگیری ۲- مکانیکی ۳- زراعی ۴- شیمیایی

روش پیشگیری

پیشگیری یعنی ممانعت از ورود و گسترش هر نوع علف هرز جدید به داخل مزرعه. معمولاً بذر علف های هرز از طریق کانال های آبیاری، وسایل و ادوات کشاورزی و بذر کشت شده وارد مزرعه می گردد. که می توان با اقدامات سهل و ارزان از ورود بذر علف هرز به مزرعه جلوگیری نمود.

روش پیشگیری

پیشگیری یعنی ممانعت از ورود و گسترش هر نوع علف هرز جدید به داخل مزرعه. معمولاً بذر علف های هرز از طریق کانال های آبیاری، وسایل و ادوات کشاورزی و بذر کشت شده وارد مزرعه می گردد. که می توان با اقدامات سهل و ارزان از ورود بذر علف هرز به مزرعه جلوگیری نمود.

روش های مکانیکی

این روش ها شامل وجین دستی و کشت ردیفی گندم روی پشته ها می باشد. وجین دستی بیشتر در مزارع کوچک و مزارع تکثیر بذر گندم توسط کارگر امکان پذیر است. همچنین در مورد علف های هرز بزرگ جثه که با سم حذف نشده اند نیز کاربرد دارند.

روش های زراعی

الف) تغییر تاریخ کاشت: در صورت وجود رطوبت و سبزی شدن گراس ها، مزرعه دیسک زده شده و متعاقباً اقدام به کشت گندم می شود.

ب) تراکم و یکنواختی بوته: فضای خالی مزرعه محل مناسبی برای رشد علف های هرز است. لذا یکنواختی بوته در سراسر مزرعه عامل مهمی به حساب می آید.

ج) برداشت به موقع: پس از سخت شدن دانه گندم و آماده شدن برای برداشت، باید بدون فوت وقت کار برداشت محصول انجام شود. برداشت دیر هنگام باعث ریزش دانه گندم و ریزش بذر علف های هرز و آلودگی بیشتر مزرعه می شود.

د) تناوب زراعی: یعنی اینکه هر سال یک محصول در زمین کاشته شود و از کشت متوالی به مدت دو یا چند سال گندم در یک زمین خود داری شود.

روش شیمیایی:

روش شیمیایی یا سمپاشی مزرعه با سموم علف کش، به عنوان آخرین حربه برای مواردی است که با وجود رعایت کلیه اصول زراعی مزرعه آلوده به علف های هرز باشد و استفاده از سم علف کش اجتناب ناپذیر باشد

در مبارزه شیمیایی کشاورز باید نوع علف های هرز مزرعه (پهن برگ یا باریک برگ) را تشخیص دهد زیرا برای کنترل هر کدام از آنها سموم جداگانه ای توصیه می گردد.

شناخت طیف تاثیر و نقاط قوت و ضعف علفکش ها

در برچسب و بروشور فنی ظروف محتوی علفکش و معمولاً به میزان حساسیت و مقاومت انواع علفهای هرز نسبت به آن علفکش اشاره گردیده و حتی میزان مصرف علفکش برای مراحل مختلف رویش هر نوع علف هرز مشخص شده است. علفکش ها اگر به صورت صحیح مصرف شوند مزایای بسیار قابل توجهی داشته و در زمان کوتاهی علف های هرز را با سطح اطمینان زیادی کنترل می نمایند.

مسایلی مهم در کاربرد علفکش ها: کالیبره و تنظیم نمودن مقدار ریزش سمپاش ها، سمپاشی در شرایط آب و هوایی مناسب (دمای بالای ۱۰ درجه سانتی گراد و عدم وزش بادهای شدید)، تغییر نوع سم هر ۲ تا ۳ سال یکبار، زیرا کاربرد متوالی یک نوع سم باعث ایجاد پدیده مقاومت علفهای هرز شده و در سال های آینده علفهای هرز موجود با آن سم کنترل نمی گردند.